

UNITED NATIONS
United Nations Interim
Administration Mission
in Kosovo

NATIONS UNIES
Mission
d'Administration
Intérimaire des Nations
Unies au Kosovo

PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

Plenarna sednica Skupštine Kosova
Br. 02-58-19-07
Priština, 30. jūli 2007. godine
Zgrada Skupštine, sala plenarnih sednica

Z A P I S N I K

Sednici je predsedavao **Kolë Berisha**, predsednik Skupštine, a pomagao mu je **Xhavit Haliti**, član Predsedništva.

Predsednik je konstatovao da sednici prisustvuje 81 poslanik i proglasio njen rad otvorenim.

Skupština je odvijala radove po ovom

D N E V N O M R E D U

1. Debata o političkom procesu u vezi sa nastavkom rešavanja statusa Kosova

Predsednik je upoznao prisutne poslanike da su šlanovi Pregovaračke grupe, na osnovu zahteva Skupštine, izrazili spremnost da učestvuju u današnjoj debati o političkom procesu u vezi sa nastavkom rešavanja pitanja statusa Kosova.

On je pozvao Predsednika Kosova da uzme reč.

Predsednik Kosova, dr. **Fatmir Sejdiu**, rekao je: u ime Tima jedinstva ukratko ću Vas upoznati sa glavnim razvojem, koji se odnose na utvrđivanje političkog statusa Kosova, kao i sa glavnim pravcima koje ćemo zajednički prpratiti kako bi što brže okončali ovaj značajan proces i od životnog interesa za Kosovo.

Od marta ove godine, kada je Skupština Kosova podržala sveobuhvatan predlog predsednika Ahtisarija, bilo je mnogobrojnih političkih razvoja na međunarodnoj sceni.

Predlog predsednika Ahtisarija, precediran na Savetu bezbednosti, pored podrške koju je dobio od Evropske zajednice i drugih evropskih mehanizama, podržan je i od strane Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, g. Ban Ki-Mun i većine zemalja članica Saveta bezbednosti. Na žalost, i pored stalnih i izvanredno intenzivnih nastojanja Sjedinjenih Američkih Država i zemalja članica Saveta bezbednosti iz Evropske zajednice, da se putem zajednički sponzoriranih rezolucija od njih zaokruže ovaj proces usvajanjem jedne nove rezolucije koja bi podržavala ovaj predlog, zbog permanentnog blokiranja pretnjima veta od strane Ruske federacije, nakon pet nacrta rezolucija, nije iznet na glasanje jedan konačan tekst.

Tim jedinstva, prateći pažljivo sve ove razvoje i izražavajući svoju i zabrinutost institucija i naroda Kosova o ovim neopravdanim preprekama, tokom svih ovih meseci je odvijao široku i svestranu diplomatsku aktivnost u cilju argumentovanja i obezbeđivanja podrške kod svih zemalja članica Saveta bezbednosti za nezavisnost Kosova.

Tim jedinstva je tokom ovog perioda intenzifikovao njegovu aktivnost, posebno u kontaktiranju zemalja članica Saveta bezbednosti iz Evropske unije, kao i sa najvišim zvaničnicima Sjedinjenih Američkih Država.

Pretpostavljajući besperspektivnost usvajanja jedne rezolucije, koja bi podržavala predlog Ahtisarija u Savetu bezbednosti, ovi faktori su predložili alternativan pristup u jednom novom procesu angažovanja da bi se obezbedila podrška predlogu Ahtisarija i koordinirano priznavanje nezavisnosti Kosova nakon jednog dodatnog angažovanja od 120 dana.

Tim jedinstva, analizirajući u dubini sve ove razvoje, izrazio je njegovu spremnost da doprinese u ovom novom procesu angažovanja, dakle u ovom alternativnom pristupu radi zaokruživanja procesa nezavisnosti Kosova.

Imajući u vidu Rezoluciju Skupštine Kosova u vezi sa procesom definisanja političkog statusa Kosova iz maja 2005.godine, treba posebno naglasiti:

1. U ovom procesu dodatnih angažovanju na nivou Kontakt grupe, Kosovo je stavilo do znanja svim relevantnim međunarodnim faktorima da se o nezavisnosti Kosova ne pregovara.
2. Teritorijalni i funkcionalni integritet Kosova je nepovrediv. Kosovo je jedinstveno i nedeljivo.
3. Sveobuhvatan predlog predsednika Ahtisarija smatra se konačnim i zaključenim dokumentom za nas i kao takav se ne može otvarati niti se o njemu može pregovarati.
4. Tim jedinstva smatra da će tokom ovog perioda, u konsultaciji sa predstavnicima Međunarodne zajednice, dati svoj maksimalan doprinos u tretiranju posebnih aspekata tema koje se odnose na buduće relacije Kosova i Srbije kao nezavisnih država.
5. Tim jedinstva smatra da će ovo biti poslednje zakašnjenje u ovom procesu i da ne može prihvatiti druga odlaganja rokova.

6. Tim jedinstva se zalaže da će sav ovaj proces u nastavku do njegovog zaključivanja, imajući u obzir i donošenje značajnih odluka u Skupštini Kosova, dakle proglašenje nezavisnosti Kosova, odvijati u partnerstvu i tesnoj saradnji sa Sjedinjenim Američkim Državama i Evropskom zajednicom.
7. Tim jedinstva će se tokom ovog vremena, sa ostalim institucijama Kosova, angažovati za pripremanje Kosova sa celokupnom ustavno-legislativnom i institucionalnom strukturom, kako bi na taj način olakšao i naš put kao nezavisne i suverene države ka integraciji u Evropskoj zajednici, međunarodnim mehanizmima i organizacijama i NATO-u.

Predsednik je pozvao Premijera Kosova da uzme reč.

Premijer **Agim Çeku** je rekao da smo svi očekivali da će proces nezavisnosti Kosova biti mnogo ranije okončan. Proces ostvarivanja nezavisnosti Kosova preko Saveta bezbednosti, koje bi bilo najbolje rešenje koje smo priželjkivali, nažalost je podbacio. To nas ne sme obezhrabriti. Naprotiv, treba da nas čini još odlučnijim, još upornijim u iznalaženju bržeg i pravednijeg rešenja u punom partnerstvu sa našim međunarodnim prijateljima.

I pored neuspeha u donošenju rezolucije na Savetu bezbednosti, mi treba da sačuvamo poverenje Sjedinjenih Američkih Država i Evropske zajednice.

U susretima koje smo imali sa našim međunarodnim prijateljima učinili smo im veoma jasnim naše stavove. Dokazali smo da je Kosovo spremno za nezavisnost i za suočavanje sa svim izazovima nezavisnosti, za preuzimanje svih odgovornosti nezavisnosti.

Mi ćemo podržavati i sačuvati partnerstvo sa Međunarodnom zajednicom za jedno intenzivno angažovanje od 120 dana, ali bivajući veoma jasni da nezavisnost, paket Ahtisarija i teritorijalna celovitost Kosova nisu teme za diskusiju.

(Potpun govor Premijera priložen je transkriptu)

Predsednik je pozvao drugog člana Tima jedinstva – predsednika Demokratske partije Kosova da uzme reč.

Hashim Thaçi je rekao da nezavisnost Kosovo, najveći izazov sa kojim se danas suočavamo, ne odnosi se na vremenske, ultimativne rokove, ili na datume koje smo mi priželjkivali. Pregovora o nezavisnosti Kosova neće biti. Međunarodna zajednica je podržavala i ispoštovala volju građana Kosova za nezavisnost. Dodatnih, odgovornih i intenzivnih angažovanja će biti. To se odnosi na naše odgovornosti koje, mi kao lideri, imamo prema građanima i našoj zemlji, sa ciljem da što brže napredujemo.

Svi mi moramo shvatiti da, onako kao što nas svet nije ostavljao usamljene pre osam godina, ni mi nećemo odustati od zapadnog sveta.

Danas treba da shvatimo i da kažemo građanima na veoma jasan način da ključ nije kod deklaracija ili ponovnog proglašenja, nego kod neophodnosti međunarodnog priznavanja nezavisnosti Kosova. Način našeg delovanja će utvrditi model Kosova koji ćemo u buduće izgraditi.

Sada se, više nego ikada ranije, traži odgovorno i jedinstveno rukovodjenje. Naša je obaveza da radimo sa slobodnim i demokratskim svetom, sa ciljem da san na naše pravo pretvorimo u realnost i mi se nećemo udaljavati od partnerstva sa slobodnim svetom.

U ovom procesu Tim jedinstva je učinio najbolji posao za ozvaničenje države Kosova. Danas nezavisnost Kosova podržavaju Sjedinjene Američke Države, Evropska zajednica i druge zemlje. (Potpun govor g. Thaçi je u transkriptu).

Predsednik je pozvao sledećeg člana Tima jedinstva – predsednika Reformističke stranke ORA da uzme reč.

Veton Surroi je rekao da smo u veoma delikatnoj situaciji i svaki dan koji prolazi će biti teži u ovom hodanju. Prešli smo sa jednog koncepta koji je imao svoj logičan tok.

Sada se vrši prelazak sa ovog koncepta u jedan još uvek nedefinisan koncept, još uvek u razradi, u kojem ima mnogo znakova pitanja.

Prelazak sa jednog koncepta u drugi koncept, zapravo, oslabio je i nas kao Pregovarački tim, ne sa našom željom, ne sa našom voljom.

Druga posledica je da, učestvujući u jedan pregovarački koncept, mi smo utrošili sve mogućnosti za koncesije. Kosovo nema šta da učestvuje više u pregovorima, jer nema više šta da daje kao koncesiju.

Sa ovim bagažom opasnosti treba da vidimo šta se može bolje i više uraditi.

Prvo pitanje – odnosi se na stvaranje jedne nove prirode partnerstva. Mi želimo ne da narušavamo partnerstvo, ali želimo biti aktivan partner, ne prenosnik politika.

Drugo pitanje je da treba da formalizujemo naše kanale komuniciranja. Kosovo je ušlo u jedan pregovarački proces, uz slabost nedostatka sopstvene diplomatske službe.

Treće pitanje je da treba da se više manifestuje autonomija odlučivanja naše politike, ove Skupštine, ove Vlade, svih naših institucija.

(Potpun govor g. Surroi je u transkriptu).

Presednik Skupštine Kosova, **Kolë Berisha** - član Tima jedinstva, rekao je da odugovlačenja i češća odlaganja rokova za rešavanje statusa Kosova; povlačenje pitanja Kosova sa SB OUN-a, gde je Rusija, jednim tradicionalnim fanatizmom, odbijala jednu po jednu sve izradjene rezolucije od strane zapadnih zemalja; prosledjivanje Ahtisarijevog paketa na Kontakt grupu; predlog za takozvane „dodatne pregovore“ u trajanju od četiri meseci; ruski stav i dalje nepokolebljiv protiv nezavisnosti Kosova, koji je doveo do oklevanja ili kolebanja nekih zemalja i postavljanje ili ponovo lansiranje teze o podeli Kosova, sve to ostavljaju prostora za uznemirenja.

Ali, ni u jednom trenutku se ne može prihvatiti strepnja, da u 21 veku, jedan narod koji je na osnovu svog angažovanja, ali i uz pomoć svojih prijatelja, preživeo apokalipsu.

Nije više potrebno da jednostranim aktima pokažemo sebi i svetu šta želimo.

Referendumom održanom 1990, a takođe i našim mirnim ali aktivni otporom; pobunom, nepriznavanjem i neprihvatanjem organa srpske vlasti i izgradnjom naših institucija; donošenjem Ustavne deklaracije 2 jula i Ustava 2 septembra; razbijanjem dvestogodišnje srpske propagande protiv albanaca; oružanim otporom naših momaka i devojaka; stvaranjem velikog broja prijatelja iz celog sveta, posebno iz SAD-a, koja je od 24 marta do 9 juna 1999 predvodila 19 zemalja – članica NATO-a u intervenciji na vojno policijske ciljeve u Srbiji; administracijom Kosova od strane Misije Ujedinjenih nacija, mi smo se totalno odcepili od srpskog režima.

Mi, kao poslanici Skupštine možemo doneti stav shodno trenutnoj situaciji, ali ova Skupština neće dati ultimatum, neće određivati datume, neće obećavati odluke ili nepromišljena dela.

Skupština Kosova će doneti odgovarajuću odluku u odgovarajućem vremenu i uz partnerstvo sa međunarodnim prijateljima.

(Ceo govor predsednika Skupštine priložen je transkriptu).

Nakon govora, **predsednik** je otvorio debatu o političkom procesu nastavka rešenja statusa Kosova.

U ime PG DSK- a, **Alush Gashi** je istakao: podržavam govor predsednika Kosova g-dina Fatmira Sejdiu.

Mi danas ne trebamo biti zabrinuti u vezi pitanja, da li ćemo dobiti nezavisnost ili ne. Prvi put u istorije naše zemlje i ovog naroda na zvaničnim sastancima podržava se nezavisnost Kosova, od većine članova Saveta Bezbednosti, Evropske zajednice, kao i većeg broja država u sastavu Asambleja OUN-a.

Demokratski savez Kosova, koji je podržao Rezoluciju o Pregovaračkoj ekipi, podržava predsednika Kosova i Pregovaračku ekipu u toku predstavljanja izglasanih stavova u Rezoluciji Skupštine Kosova, stavovima o kojima je govorio i predsednik Kosova.

U ime PG DPK, **Jakup Krasniqi** je istakao: Ovo sednicu smo sazvali u cilju debatovanja o neopravdanim preprekama za međunarodno priznanje nesavisne i suverene države Kosova, stvorene borbom OVK-a, podrškom NATO-a i celog demokratskog sveta.

Nismo prvi koji su oslobodilačkom borbom stvorili državu. Sve države OUN-a su ratovala za stvaranje države. Ratom su stvorili države, članice Saveta Bezbednosti, tako da smo i mi ratovali da bi stvorili državu. Međunarodno priznanje smo čekali na kraju 2006 godine, ali došlo je do neopravdanog odlaganja statusa. Do nezavisnosti nije došlo ni u 2007 godini. Priznanje nezavisnosti Kosova, kao nezavisna i suverena država se trebalo ostvariti u 2000 -2001 godini, onda kada se srpski genocid vršen više od 100 godina nad albancima trebao kazniti.

Skupština Kosova, u stvorenoj situaciji, treba da potvrdi rezoluciju usvojenu na početku političkog procesa i da usvoji deklaraciju u kojoj su predstavljeni naši stavovi, a koji predstavljaju minimum naših zahteva, a to su :

1. Da potvrdi poznati stav postignut oslobodilačkom borbom za nezavisnot i suverenost države Kosova. Ako i nakon 6 meseci ne dođe do automatske nezavisnosti Kosova, Skupština Kosova treba da obaveže sledeću Skupštinu da proglasi nezavisnost u suverenost države Kosova i zatraži njegovo međunarodno priznavanje.
2. Da potvrdi sprovodljivost dokumenta predsednika Ahtisarija o nezavisnosti i suverenosti države Kosova.
3. Da preuzme odgovornost za realizovanje decentralizacije na prostorima nezavisne i suverene države Kosova, bez etničke razlike njegovih građana.
4. Da institucije države Kosova poštuju tri osnovna načela Kontakt grupe, predstavljena na početku ovog procesa.
5. Da se obaveže da će poštovati evropske vrednosti koje pomažu integraciji države u Evropsku zajednicu i u Euroatlansku aleanciju.
6. Tražimo od demokratskih država, Evropske zajednice, Sjedinjenih američkih država, OUN-a i Saveta bezbednosti da poštuju i štite dokument predsednika Ahtisarija.

U ime PG AAK , **Gjylnaze Sylja** je istakla: Mi se nalazimo na raskršću, na putu prema nezavisnosti. Mi sada jasno znamo da je ova Skupština, ona koja će proglasiti nezavisnost naše države.

U vezi s tim predlažem Skupštini Kosova da formira posebno i sveobuhvatno telo, Parlamentarni asamblej za proglašenje nezavisnosti. Parlamentarni asamblej koji će proglasiti nezavisnosti, u čijem sastavu neće biti političke partije, već poslanici ove Skupštine. Asamblej će utvrditi njegova načela i izradiće projekt deklaraciju koju će dostaviti Skupštini na usvajanje.

Danas ne trebamo govoriti o vremenskom roku proglašenja nezavisnosti. Ova Skupština je dala mandat Pregovaračkoj ekipi Kosova i mi čekamo da njeni članovi nastave vršenje mandata koji im je dat. Naša obaveza sada je da osnivanjem parlamentarnog asambleja, postavimo cilj i ispunimo preostali deo naših odgovornosti. Ahtisarijev plan ostaje najbolji model za Kosovo i za usklađivanje državnih interesa sa potrebom za efektivno partnerstvo sa međunarodnom zajednicom.

U ime PG ORA **Teuta Sahatqija** je istakla: Mi podržavamo diskusiju predstavnika naše partije u vezi procesa i, takođe podržavamo mišljenje da se Skupština sastane pre odlaska Pregovaračke ekipe u Vašington. Proces nije završen onako kako smo mi očekivali, u 2006 godini, usvajanje od Saveta bezbednosti i izmeni rezolucije 1244. Ovaj proces je izmenjen i sada se nalazimo pred novom realnošću.

Pregovaračka ekipa treba da dokaže novo partnerstvo, da bude aktivan partner i da se preko nje čuje glas poslanika, a preko njih i glas Kosova.

Vreme je da Skupština Kosova vrati svoju ulogu i da ovaj proces bude završen pre nove godine, pre Uskrsa, pre prelaska mandata ove Skupštine.

U ime PG 6+ **Mahir Yagcillar** je istakao: Kosovo prolazi kroz istorijski i kritički period. Svi trebamo biti na nivou zadataka i da sa velikom ozbilnošću pristupimo stvorenoj situaciji i novom pristupu međunarodne zajednice prema rešenju završnog statusa Kosova.

Mi, nastavak pregovora za još 120 dana, trebamo da pretvorimo u prednost za nas, kako bi svetu i svim državama koje se predomišljaju oko nezavisnosti Kosova, dokažemo da smo zreli za nezavisnost, da će nezavisnot Kosova stvoriti stabilnost u regionu i stvoriti uslove za bolji život svih građana Kosova.

U ovim kritičkom periodu trebamo biti pažljivi i strpljivi, da okrenemo prema sebi što više država i da u partnerstvu sa SAD-a i EZ-om, stanje de-fakto nezavisnog Kosova pretvorimo i stanje de-jure.

U ime PG Za integraciju **Numan Balić** je istakao: - Ahtisarijev paket je u krizi. Nakon što je odobren sada imamo pomjeranja, već se nagovešava njegovo povlačenje. Sasvim su sigurni i novi pregovori. Pregovori koji se nagoveštavaju uopšte nije sigurno kad će početi, niko ne garantuje kako će se pregovori završiti, niko ne daje garancije da će status biti rješen ove godine. Sve se više govori o mogućem kompromisu koji će verovatno za nas kosovare biti bolan ili gorak.

Status Kosova neće biti rješen ove godine. Dakle, mi smo u sitaciji da ozbiljno razmislimo o tome šta nas čeka i da nađemo rešenja za ta pitanja. Predlažem da promenimo u kupan odnos prema ovom pitanju. Moramo podvući crtu i moramo preći sa pasivne politike

Predložio bi da mi ne možemo dati blanko sudbinu Kosova bilo kome u svjetu, niti Sjedinjenim državama, niti Evropi, niti bilo kome bez da nam garantuje jasno: „dobićete državu tada i tada i

toga i toga mjeseca“. Bez toga nema davanja blanko sudbine. To ne radi nijedan politički narod na svjetu. Mi kosovari to ne smjemo uraditi.

Emrush Xhemajli (LPK) je istakao: Pitanje Kosova se već 8 godina vrti u krug i to je primetljivo više nego ikad. Izražavamo naše duboko nezadovoljstvo za dosadašnje neusphe, kao i da se preko Saveta bezbednosti reši pitanje nezavisnosti Kosova. Ostaje samo jedan neisproban put da Skupština Kosova, Vlada, Kancelarija predsednika i narod Kosova, međusobnom koordinacijom i sa saveznicima Kosova proglase nezavisnost Kosova, uz pomoć Skupštine, demokratskih forma – referendumom ili predlozima koji su predstavljeni ovde.

U ime LPK sam protiv bilo kojih pregovora sa Srbijom pre proglašenja i priznavanja Kosova, kao nezavisna i suverena država. Pregovora između država uvek treba da ima, ali pregovori sa Srbijom nemaju smisla.

Mišljenja, predloge i sugestije o političkom procesu u vezi nastavka rešenja statusa Kosova dali su i sledeći poslanici: **Naim Maloku, Bajram Kosumi, Džezair Murati, Nait Hasani, Xhevat Bislimi, Demir Limaj, Sabri Hamiti, Behxhet Brajshori, Nimon Alimusaj, Melihate Termkolli, Ymer Muhaxheri, Mazllom Kumnova, Myrvete Dreshaj – Baliu, Fadil Geci, Ramadan Musliu, Naim Jashari, Bajrush Xhemajli, Besa Gaxheri, Nekibe Kelmendi, Bujar Dugolli, Ferid Agani, Mark Krasniqi, Gjergj Dedaj, Hatixhe Hoxha, Zef Morina, Hajredin Kuqi, Genc Gorani, Teuta Hadri, Ragip Zekolli, Ramadan Kelmendi, Fehmi Mujota, Xhelal Canziba i Qibrije Hoxha**, čiji su govori priloženi transkriptu.

Na kraju debate, **Jakup Krasniqi** predložio je Skupštini Kosova sledeće:

P R E P O R U K E

1. Skupština Kosova da snažno podrži rezoluciju usvojenu 17 novembra 2005, a od pregovaračke ekipe se traži da ispuni obaveze koje se tiču ove rezolucije.
2. Da Skupština Kosova bude mesto za ispunjenje obaveza u vezi političkog procesa, u svako vreme i bez administrativnih procedura.
3. Skupština Kosova da ovlasti Pregovaračku ekipu da izradi jedinstvenu političku platformu za završetak političkog procesa suverene i nezavisne države, poštujući i zahteve ove debate koja je razvijena danas.

Na kraju debate još jednom su reč dobili članovi Pregovaračke ekipe koji su se zahvalili poslanicima Skupštine za doprinos i datu podršku. Oni su istakli da će nastaviti sa radom, u skladu sa datim mandatom prema rezoluciji Skupštine Kosova, za što brže realizovanje nezavisnosti Kosova, nezavisne i suverene države.

Na kraju, predsednik Kosova **Fatmir Sejdiu** se obratio poslanicima Skupštine ističući da se Skupština Kosova, kao najviša institucija države zalaže da, početi proces nezavisnosti Kosova bude završen maksimalnim doprinosom svim svojim mehanizmima, sa Pregovaračkom ekipom, sa partnerstvom sa svim saveznicima Kosova i svim međunarodnim mehanizmima koji su shvatili da pitanje Kosova predstavlja direktan izazov u Jugoistočnoj Evropi koji treba biti završen shodno političkoj volji njegovog naroda.

Zahvaljujem se na poverenju koje ste dali pregovaračkoj ekipi. Postoje pitanja koja trebamo razmotriti u svojstvu ekipe, u svojstvu formacije koja je preuzela odgovornost i teret. Naša odgovornost proizilazi iz rezolucije donesene u novembru 2005 godine i to predstavlja našu orijentaciju od koje nema odstupanja.

Imamo agendu zajedničke formacije koju prezentiramo pred sobom i u našoj agendi je važno da u ovom trenutku podsticaja naših dela što pre bude završen ovaj proces u favoru nezavisnosti Kosova i da nas u tome podržavaju naši prijatelji koji su pomogli Kosovu i u najtežim godinama, da imamo saveznike, one koje štite Kosovo i da zajedno idemo prema evroatlantskim integracijama.

Plenarna sednica je završena u 20,40 časova.

Predsednik Skupštine
Kole Berisha

Izradila
Divizija plenarnih i proceduralnih pitanja.